

NIEPOTRZEBNIE (56) *av*

W pisowni łącznej (47), w rozłącznej (9).

Wszystkie e oraz o jasne.

Sł stp notuje, Cn s.v. bawię się gdzie, Linde brak.

Bez istotnego powodu i (lub) bez pożądanego skutku; abs re Mącz; futile, supervacuo Calep; de levi causa JanStat (56) : Bo wekrwi zależy wżytok żywot człowieczy/ kto ią bezmiernie á nie potrzebnie pułzcza: łam fię żywota zbawia FalZioł V 61v; Strzesz szią thełz wnałzich rzeczach nyepotrzebnye skyem mowicz. LibLeg 7/104v; ma być nágrodzoná łzkodá y lekkość od onego/ przes kthorego był ná drodze niepotrzebnie gábány/ álbo Arestowány. GroicPorz m3, vv, bb2v; RejWiz 55v; UstPraw Kv; OrzRozm V; iż máiąc żonę bárzo cudną y wzrołtu łubtylnego/ powieđał káždemu o iey ciáłu [...] y ine táiemności małżeńłkie/ chwalać łie s tym niepotrzebnie. BielKron 100v, 87v; Dicta dicere, Rzecz niepotrzebnie powtárzác. Mącz 86b, 193c; SarnUzn C3; Ale łie ia w tym podobno niepotrzebnie łzerzę/ gdyż to každy z w.m. zna GórnDworz G4; bo by tho była łprołna rzecz/ niepotrzebnie/ gdy cie o to nikt nie pyta/ hydzić łam łiebie. GórnDworz N4; RejZwierc 77, 109; BudNT przedm c6; CzechRozm 253v; Bo iák on nigdy márnne nie dobył łwey bronii/ Ták też ten niepotrzebnie nikogo nie gromi. PaprPan Z2; ModrzBaz 28v [2 r.]; bo wnet nád morzem czerwonym/ Szemráli niepotrzebnie przećiw przełozonym. KochPs 160; CzechEp 83; nie potrzebnie męczennicy gárdłá dawáli/ nie potrzebnie ták wielcy y zacni Błłkupi owieczki łwoie vćzyli. ReszPrz 98, 63, 98; GórnRozm I2; ActReg 165; Conturbare – [...] Niepotrzebnie vtracam, tráwie wniwecz obraczám. Calep 255a, 324a, 444b, 1033b; GostGospSieb +2v; GrochKal 6; Poczynáiąc tedy od tego/ co niepotrzebnie w Graeckim ielł przydano/ czego w Láćinłkim nie máłz. WułNT przedm 12, 13, 2. Thess 3/11, s. 719; SarnStat 140 [2 r.], 579, 614; Kiedy my kátholicy ná wojnę o religią nietrábiemy/ gdy nas iedno w pokoju dawnym záchowáią: coż nam niepotrzebnie ręce wiázác? PowodPr 46; CiekPotr 27; GosłCast 28.

W połączeniach szeregowych (2): Mącz 1b; Co wżyłtko nie tylko ielł przećiw Bogu łámemu y łłowu iego łwiętemu/ ále też y przećiw rozumowi y rozłádkowi náłzemu: żeby to BOg czynić niepotrzebnie/ głupie y nieopátrznne miał: co przez Chriłtułá Iezułá vćzynił. CzechRozm 218v.

W charakterystycznych połączeniach: niepotrzebnie bawić się (zabawiać) (4), chwalić się, (u)czynić (4), frasować, gromić, hydzić sam siebie, modlić się, mówić (3), odzywać się, opuszczać, pisać (być pisanym) (2), powtarzać, przydać (2), przysięgać, szemrać, targać, trapić, uczyć, upłynąć, utracić (stracić) (3), wałęsać się, wieść wojnę, wołać na kogo, wyciągać (być wyciąganym) (3), wyliczyć, wywabiać, wyzywać, żałować; niepotrzebnie gabany, ruszony.

Przysłowie: A X. K. co innego czyni/ nápiławłzy dwoie kazanie o tym rodzeniu/ iedno co oni łtárzy (wedle dekretu X.A.) wodę prožno mierzyli/ á X.K. šíáno niepotrzebnie młóci. NiemObr 142.

Szeregi: »dlugo a niepotrzebnie« (1): Ku obvarovaniv trudnoćzi wpozviech i wzapifiech ktore ludzie y procuratorovie dlugo a niepotrzebnie czynicz, a pravo i łpraviedliwołcz przegabacz zwykli połtanovilysmy ComCrac 21v.

»dwornie a niepotrzebnie« (1): Włzyłcy mowiá/ iż Piotr S. był w Rzymie: ále kiedy y ktorego dnia y godziny/ á kto ták dwornie á niepotrzebnie wyliczyć może? SkarJedn 98.

»niepotrzebnie i nieopatrznie« (1): tedy to mym zdánim y niepotrzebnie y nie opátrznie czyniŕz.
CzechRozm 253v. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»nikczemnie a niepotrzebnie« (1): áby mu [*człowiekowi*] ten fláchetny klenot čás żywotá iego iáko
po wodzie liŕt nikczemnie á niepotrzebnie dármo nie vpłynął. *RejZwierc* 62v.

»niepotrzebnie ani sprawiedliwie« (1): y młci fię [*Bóg*] frogo nad takowemi ludzmy y karze ie
ciężko/ ktorzi niepotrzebnie áni ŕprawiedliwie przilięgaiá naimię iego *SeklKat* F3v.

»wiele a niepotrzebnie« (1): Funditare verba, Wiele mowić/ á niepotrzebnie. *Mącz* 139c.

»źle i niepotrzebnie« (1): ále to co poŕtánawiał zle poŕtánowił y niepotrzebnie *CzechRozm* 100v.

Synonimy: daremnie, daremno, darmo, marnie, nikczemnie, próżno, zbytnie.

Cf **BEZPOTRZEBNIE, NIEPOTRZEBNO, POTRZEBNIE**